ביוצא בו אמר ר' יוסי • פרש"י לא איתפרש היכא קאי (פ) כה) הכי תניא בתו"כ על ההיא דדרים האי קרא *דכתיב גבי כו)[עולה ויורד] (ויקרא ה) ואם השגיג עולה מה עולה איכא נאכלת אף חטאת זו איכא נאכלת ועולה מיתפרש היא: **על** עבודה זרה שעשו בימי לקיחו. ואתיא (י) כמ"ד כז) דאיתא ליה ליבור בעבודה זרה כל שכבו ושבבו מייתו פר ושעיר ואמנו לכסי הציבור שעירי חטאת שנים עשר לשנים עשר שבטים*: [ח]**דא** הכא אמר בעליה וקרבה • והקשה הרשב"ם מה ענין זה למתו בעליה לכולי הש"ס דמייתי שהפרים החטאת ומתו בעליה אחר כך אבל הכא הרי לא הפריש שום דבר כפ) ואומר רבינו נתנאל דאי בלא הפרים מצי להקריב אלמא יש כפרה למתים וא"כ כל שכן דהיכא שהפרים ואח"כ מתו בעליה דראוי להקריב וכן משמע בפ"ק דהוריות (דף י:) דאמר והא [ב]אית כפרה למתים דמייתא להא שמעתא דהכא משמע דאי יש כפרה למתים עלהבנים להקריב בשבילם וכ"ש אם הפרים ואח"כ מתו דעל הבנים להקריבן: **ורא** קרבה: וא"ת מיקשה נמי למ"ד הרבה להקריב ליכא מ"ד וי"ל דודאי כיון דלא אזיל למיתה אפי' לאקרובי ממי לאוי וכן מלינו פרק הוליחו לו (יומא דף י:) גבי הא דאמר בפר ואפילו בדמו ופריך עלה והא חטאת שמתו בעליה היא ומשני כיון דעל כפרת ציבור נמי אתי לאו מתו בעליה היא ג) אלמא היכא דלא אזיל למיתה אפי' בקרבה נמי הוא דאוי[ג]: **קא** סלקא [ג]דעתך דמאן דאית ליה חטאת שבעבור בעליה מתה ליה נמי חטאת שמתו בעליה מתה • [ד]וא"ת מיקשי לתמני דספ"ק דהוריות אם אם לדבריו אפי' כל' מאיר דב"ד מניחין ולא ציבור משכחת לה י"ב כגון דחטאת ומתו בעליה ומתו בעליה עד תריסר זימנין ע"ש:

ביוצא בו אמר ר' יוסי • פרש"י לא איתפרש היכא קאי (פ) כה) הכי תניא בתו"כ על ההיא דדרים האי קרא *דכתיב גבי כו)[עולה ויורד] (ויקרא ה) ואם השגיג עולה מה עולה איכא נאכלת אף חטאת זו איכא נאכלת ועולה מיתפרש היא: **על** עבודה זרה שעשו בימי לקיחו. ואתיא (י) כמ"ד כז) דאיתא ליה ליבור בעבודה זרה כל שכבו ושבבו מייתו פר ושעיר ואמנו לכסי הציבור שעירי חטאת שנים עשר לשנים עשר שבטים*: [ח]**דא** הכא אמר בעליה וקרבה • והקשה הרשב"ם מה ענין זה למתו בעליה לכולי הש"ס דמייתי שהפרים החטאת ומתו בעליה אחר כך אבל הכא הרי לא הפריש שום דבר כפ) ואומר רבינו נתנאל דאי בלא הפרים מצי להקריב אלמא יש כפרה למתים

דופי של סמיכה: דעד יוסף בן יועזר לא נחלקו בסמיכה ולא בשום דבר שבעזיין לא נתמעטו הלב ולהכי נקט סמיכה דהיא היתה מחלוקת ראשונה שנחלקו בו חכמים מעולם ומיוסף בן יועזר ואילך היה בהן דופי של סמיכה שנחלקו בסמיכה שלמים ביום טוב כדאמרי' בתגיגה (דף מז:) שמלי אומר לסמוך והלל אומר שלא תורה אור לסמוך: **וסלו יוסף גופיה:** איפליג ביה במסכת חגיגה (שם): **דבלר ליבא:** שנתמעטו הלב בסוף שנתיו כה (ס) נשתכחה: **נשתכחה בימי אבלו של משה:** אם מתה אם רועה והיו הלכות (ס) *(יחפ"ש) יהושע שאלו תחלה ותחריו שמואל ותחריו פנחס ותחריו אלעזר יחפ"ש יהושע פנחס אלעזר שמואל יפל"ל יהושע פנחס שמואל: **ונשתכחו ממנו:** מיהושע בעון שנגרם להחליש דעתו של משה שנלעגו משה על יהושע (ז) בעלמו קטיה גדול כמוהו: **נסרגו:** עד שיאמר להם: **קלין וחמורין:** מדרשי ק"ו: **דקדוקי סופרים:** מפרש בשקלים (דף ח') שעשו התורה ספירות ספירות כגון ט"ו נשים פוטרות לרותיהן י"ג דברים שלמדו בגבלת עוף טהור ממשה לתרומות שלירפו הדברים ומגאלם יחד שלא שתכחו ומאותן דקדוקין שעליון לא לירפוס נשתכחו בימי אבלו של משה: **וילבדה עתניאל:** לקרית ספר (שם) ומתי קרים ספר לנגות: **כופס על אשתו:** מתוך יופיה: **ותגנה:** לשון לוחה (ו) לוטקת: [**אלא תורה בלבד:** שבתורה נקרלת מיס] ועתניאל לא היה עשיר אלא חכם: **מנוגב:** חרב ויבש מכל טוב: **גולות מים:** התורה כלומר אדם שבתורה נגלית לו: **יבקש**

אמר רב יוסף דופי [א] של סמיכה [ב] קתני והא יוסף בן יועזר גופיה מיפליג פליג *בסמיכה [ג] כי איפליג בה בסוף שניה דבצר ליבא גופא אמר רב יהודה אמר שמואל שלשת אלפים הלכות נשתכחו בימי אבלו של משה אמרו ילדו: ליהושע שאל א"ל °לא בשמים היא אמרו לו לשמואל שאל אמר להם אלה המצות *שאין הנביא רשאי לחדש דבר מעתה אמר ר' יצחק נפחא אף המאת [ד] שמתו בעליה נשתכחה בימי אבלו של משה אמרו לפנחס שאל אמר (ה) [ו] *ליה לא בשמים היא [ז] א"ל לאלעזר שאל אמר להם אלה המצות שאין נביא רשאי לחדש דבר מעתה [ח] אמר רב יהודה אמר רב בשעה שנפטר משה רבינו לגן עדן אמר לו ליהושע שאל ממני כל ספיקות שיש לך אמר לו רבי כלום הנחתיך שעה אחת והלכתי למקום אחר לא כך כתבת בי °ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל מיד תשש כחו של [ט] יהושע ונשתכחו ממנו שלש מאות הלכות ונולדו לו שבע מאות ספיקות ועמדו כל ישראל להרגו אמר לו הקב"ה לומר לך אי אפשר לך וטורדין במלחמה שנאמר °ויהי אחרי מות משה עבד ה' ויאמר ה' וגו' (י) [יא] במתניתין תנא אלף ושבע מאות קלין וחמורין וגזירות שוות ודקדוקי סופרים נשתכחו בימי אבלו של משה אמר רבי אבהו

[ג"ל לתם]

[שבת קד. מגילה כ: יומא פ.]

[ג"ל יפס"ז כס"ק ומ' ס"ק]

מגיגה מח.

ממנו מזונות: דהתי ודאי לא יצטרך לכתיב בה (מצלי לא) היתה כתיות סותר וגו': **בן קנו:** דכתיב לעיל עתניאל בן קנז אחי כלב אלמא כלב בן קנז (כ) היה [יב] דכתיב בדוכתא אחריתי (יהושע יד) כלב בן יפונה הקניזי ולא כתיב בן קנז: **הוליד את עוזבה אשה:** מפרש בפ"ק דסוטה (דף יב:) שנשא לא מרים שהיתה עוזבה מחמת חולי וכיון שנשאה לאשה שמים מעלה עליו הכתוב כאילו ילדה: **תורגיה דקנז:** ועתניאל אחיו מן האם: **דיקא נמי:** דכלב לאו בן קנז הוא דכתיב בדוכתא אחריתי כלב בן יפונה הקניזי ולא כתיב בן קנז אלמא גילוי קנז ולא ילדו: [ח] **ועשיתי לי מרעה לבלתי** (ג). כלומר לבלתי שנגבני יצר הרע מלעשות אלא שנגבני יצר הרע לבטל מתלמוד תורה: **עצבי:** משמע לשון עצב והכי אמר לפנינו אם אתה עושה לי כך מוטב ואם לאו הריני הולך בנסיסי לשאול הריני מת בעצבוני כדמתרגמינן (בראשית לד) ויתעצבו ואיתנסיסו: **ביולא בדבר אחר אומר:** שכל המוסר עצמו לחזר אחר תורה ממלאין לו אחלותיו: [ט] **ואיש מחכיים:** ביטוי שיודע שני סדרים או אלשה כמ) שמוסמך ביטוי: **מאיר עיני שניסים:** שאלה הרב לריך עדיין לימוד ומלמדו הקב"ה: **עושה** [י] **שניסים:** עכשיו הוא מתחיל לעשותם הדשים לזה הכם ולזה מיפם: **ביולא בדבר כו':** שהמבקש עלמוזותיו ולרכיו שנזקקין לו מן הסמים למלא אחלותיו: [ג] **מחוס:** שביקרו בעליה ושטיבדה שנתה לא): **מפורש:** ולד [יא] ותמורתו ושמתו בעליה שמפורש לו דלאינן בלבור: וכי

[ג"ל לתם]

[שבת קד. מגילה כ: יומא פ.]

[ג"ל יפס"ז כס"ק ומ' ס"ק]

מגיגה מח.

רבינו גרשום

א"ר יוסף האי דקאמר מכאן ואילך היה בהו דופי: דופי (דהלוקה) [מחלקות] קאמר דלא משמשו כל צרכן והיו חולקין זה על דברי זה ל"א דופי של סמיכה שחלקו על סמיכה כמו שמאי אומר (שלא) לסמוך הלל אומר שלא לסמוך: [כי איפליג יוסי בן יועזר] בסוף שניה: בבצר ליבא מרוב (הצרות) (הוקנה): א"ל ליהושע שאל: ברוה"ק שישרשם לך: א"ל לא בשמים היא [התורה] שכבר נתנה לנו בולה (סימן ישפ"א וא"ד יפא"ש במתני' הנא יפל"ל) (סימן ישפ"ו: יהושע שמואל פנחס אלעזר: איכא דאמרי יפא"ש יהושע פנחס אלעזר שמואל יפל"ל יהושע פנחס אלעזר שמואל): כלום הנחתיך: כלומר אין לי סיפוק: א"ל הקב"ה לומר לך אי אפשר: דלא בשמים היא: ושל דקדוקי סופרים [חשבון דברים] כנון חמש עשרה נשים פוטרות י"ג דברים נאמרו בגבלת עוף טהור: והיינו קרית ספר: כועס על אשתו: שנרמית לו אשתו כעורה [בגנות] אחות דכלב מן אימה הוה עתניאל בן קנז וכלב הוה ערוה דקנז ונקרא על שמו מפני שגידלו: [והצנה הוי (כמו תצעק) [בגון ותצוחה]: אדם שמנוגב מכל טובה מממון: גולות מים: אדם יש בו דברי תורה שנמשלו כמים: אסור לה: כלב נתתי ליך אדם מי שרוי עליונים' ותחתונים גלים לו [פירוש הכמתו] ולא דיי לירעוד מבקשת את [ממנו] מזונות: [בנסיסי] (בר סיסי) לשאול: ונקף [לשאול] לקבר [כמו] והנם ז ו ע פ י ם ומתחבטינן נסיסין: [מיד ויבא ה' לו אשר שאל] כיוצא בדבר רש ואיש תככים: רש זה שהוא רש מן התורה: ואיש תככים זה בינוני בתורה כגון שיודע ב' סדרים ובשעה שאמר לו רש לאיש תככים למדני חייב ללמדו ולעשות רצונו ללמדו כמו שעשה לו הקב"ה רצונו לשתניאל (דענדא) (דכתב ויבא אלהים את אשר שאל היינו כיוצא בדבר: ור' יהודה הנשיא: מפרש רש ואיש תככים לענין ממון וחייב לפרנסו ולעשות רצונו כמו שעשה הקב"ה לעתניאל: ואם עשה כן מאיר עיני שניהם ה': יתעשרו שניהם: [כיפורו בעלים ושעיברה שנתה: לא למדני שלא יהא יכול לקיימן בצבור יכול נאמר דבצבור הן ולא יטתו למד סתום הללו שכיפרו בעלים ישעיברה שנתה דלא ידענן אי בצבור הן מפפרש מולד המאת ותמורת המאת ושמתו בעליה סה הללו ביחיד ולא בצבור אף הללו:

עין משפט נר מצוה

כד א ב ג מ"י: ס"ד מהלי' פפס"מ כלי ל:

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמרו לפנחס שאל אמר להם אלה המצות שאין נכנסין לשאול ואמר לו אם אתה עושה כן מוטב ואם לאו הריני הולך בנסיסי לשאול הריני מת בעצבוני: (ב) שם בבמה: (ג) שם ויהי אחרי מות משה עבד ה' ויאמר ה' וגו' וכתיב בשוד שלשת ימים הכינו לכם צידה וגו' בתחילתא תנא אלף וח"ש: (ג) שם ולמה נקרא שמה עכסה אמר רבי יוחנן שכל הכולה: (ד) שם אמר לה מי שכל רבי עולם עליונים ותחתונים אלו יבקש ממנו מזונות ואכל בן קנז הוא ומכתיב כלב בן יפונה מאי יפונה: (ה) שם אמר רבא מוזגים הוא: נ"ב ס"א אמרי מוזגים הוא: נ"ב אמרי דקנז הוא: כיולא בדבר כו': שהמבקש עלמזונותיו ולרכיו שנזקקין לו מן הסמים למלא אחלותיו: (ו) **מחוס:** שביקרו בעליה ושטיבדה שנתה לא): **מפורש:** ולד ותמורתו ושמתו בעליה שמפורש לו דלאינן בלבור: וכי

הגהות הגר"א

[א] גמ' דופי של כו': וכא דקאמרינן נעיל אם כבו מסמאלן כו': כיו מסכימים לדברי המרובים: [ב] שם כי איפליג כו': וכא דקאמרינן עד שמת כו' עד ולא עד בכלל: [ג] שם יבקש ממנו: נ"ל ממני: [ד] שם בן מלכון כו': דלבשתן כסוטה (יב ב) יפר ושובב אלמא לאחו כלב הוא שמרד במרגלים: [ה] שם תורגיה כו': נ"ס דקנו כו' גרס"י דקנו שמ"ם וכ"ה בסוטה: [ו] שם תנא הוא כו': דכתיב (דיה ח' כ') ומסמתת סופרים ובבי שנכן כו' וכתיב בשופטים ח' ובני קני כו' ויתן כו' ויתן כו' כו' ל"ג ולתיים כגון דאלמא כלב הוא דכתיב נקרא בהיא (יהושע מו) ולכלב בן יפונה ס' ולומר כלב כו': [ז] ד"ה ושמיה כו': [ח] ד"ה ולא בשמים כו': [ט] ד"ה ומשרתו כו': [י] ד"ה שנאמר שמיסס נ"ל סוף ל"ל אלמא אלמא אלמא

*וכי דנין אפשר משאי אפשר [ת] (*ר' שמעון בחד מקום גמיר להו) אמר ר"ל ארבעה נתנו להן והעמידום [ג] על חמש ואי ס"ד בצבור הנך מי איתנהו בצבור אלא על כרחיך ילמד סתום ממפורש [ד] נתן אומר אחת נתנה להן והעמידוה על חמש וליחזי בהי סידרא גמירי להו אי ביחיד אי בצבור שתי [ד] שבחיות שכחו וקשיא להו [א] ואי ס"ד בצבור הנך מי איתנהו בצבור אלא ש"מ ילמד סתום ממפורש מה מפורש ביחיד ולא בצבור אף סתום ביחיד ולא בצבור: מתני' חומר בקדשים מבתמורה וחומר בתמורה מבקדשים חומר בקדשים מבתמורה שהקדשים עושין תמורה [ה] ואין תמורה עושה תמורה הצבור [ו] והשותפין מקדישין [ז] אבל לא ממירין *ומקדישין [ח] עוברין ואברים [ט] אבל לא ממירין *חומר בתמורה מבקדשים [י] שהקדושה חלה על בעלת מום קבוע [יא] ואין יוצא לחולין לגזוז

[גמרא מנ"ל]

וכי דנין אפשר משאי אפשר • הא דלא איתנהו להנך שלשה בצבור למיתה משום דלא משכחת להו בצבור לא לענין מיתה ולא לענין הקרבה דהא לא מיתרמו בצבור לעולם: ארבעה ניתנו לסם • (א) כולם ארבעה חטאות ניתנו להם מסיני דמחוות ולא חמש [ז] (לו ביחיד לו בצבור ושכחו באיזו נאמר להו מתה) והחמישית נאמר להם רועה וכימי אבלו של משה שכחו איזו [ח] היתה ולכן לחומרא ואמרו כולן מחות הלכך לא ס"ד בצבור נאמר להם מי משכחת להו בצבור הא לא מיתרמו בצבור אלא שתים מהם אלא ודאי לא הוי אלא ביחיד: אמר ניתנו להן • למיתה וארבעה לרעייה והעמידוה על חמשה שכחו איזו (ב) המתה ור' נתן לפרושי טעמיה דרבי שמעון דמתני' אתא אלא מקמי דמסיק למילתיה קפריך ליה הש"ס ומתרץ לפירוכיה והדר מסיק למילתיה: וליחזי בהי סדרא גמירי • אמאי העמידוה על חמשה משום ספיקא דחדא ליחזי בהי סדרא גמירי לה לההיא חדא אם היו זכורים שאותה המתה שנאמרה להם היתה יכולה להיות ביחיד ובצבור [ט] *למהו דחמשת שכיפרו בעליה ושעברה שנתה מתה מספיקא אבל הנך שלשה ליכא לספוקי [י] דלא הוו בצבור דלא דמו לההיא ואם היו זכורים שאותה המתה לא היתה יכולה להיות אלא ביחיד ליתא להנך שלשה מתות אבל יא) ("הכא) ליכא לספוקא דהא לא דמי לה: אפי' שכחום שכחו • מהי סדרא ואי זו היא והלכך מדשכחו הכל קשיא להו לאותן שבימי יהושע אי סלקא דעתך בצבור הוא היא המתה ד' דרעייה היכי משכחת להו בצבור הא לא מיתרמו לעולם יב) אלא ודאי מדאדכר חמשה בין מיתה ורעייה ביחיד ליתמר דמשכחת להו כולהו בים ולייטו טעמיה דרבי שמעון ורבנן אית להו ארבעה ניתנו להן כל היכא דמשכחינן להו דאיתיה ביחיד ובצבור איתיה בצבור ליתיה (ג) ובמקום אחר פירשה רבי הכי אמר רשב"ל לאו דיקא הוא אלא גמרא הוא דארבעה ניתנו להן למיתה בחדא יג) מימרא וכיון דכי הדדי בחדא גמרא אגמריהכו ודלא בחד א דוכתא אגמריהכו לארבעה ולא משכחת ארבעה אלא ביחיד והעמידום על ה' יד) חמשיים ניתנה להן לרעייה גזרו עליה מיתה לחומרא מספק שכחוה איזו היא וזימני אכלו של משה בשתכחה וקשיא לה כו' (ד) לאותן שבימי יהושע אי סלקא דעתך בצבור אגמרן מכדי מו) חדא דוכתא הואי מדאגמרי מז) *לרביעית בחדא גמרא ובציבור מי משכחת ארבעה אלכך מתה ביחיד נאמר ולא בצבור וכל היכא דמיתרמא בצבור רועה המתה דחטאות פסיעות לן דבצבור לא הוי ואלו דנקט ד' ניתנו להן כו' משום דמעשה שהיה כך היה דודאי אלכה זו שתכחה בימי אבלו של משה ולא משום תירולא דר' שמעון נקיט לה הכי דכל שכן אי כולן ניתנו למיתה מיתרלא מילתיה דרבי שמעון שפיר לרעייה ושכחו איזו שכחו המתה והעמידום כולן למיתה וכיון דד' דרעייה בחדא מגמרא וכחדא זימנא גמור ודאי בחדא דוכתא אגמר לי כולהו ביחיד לי כולהו בצבור אלא דלא הוה אלא ביחיד יד) דגמריהן לה מדרעייה ולאו משאי אפשר הוא דהא בהנהו ארבעה דרעייה לא הוה אלא ביחיד יד) דגמרינן לה בחדא מילתא ליתמר הלכך ה' דמתה יח) גמריהן מינה מה זו אפשר להיות ביחיד ובצבור יט) לא נאמרה (מיתה) אלא ביחיד אף זו אפי' היא מתוחן שאפשר להיות בצבור לא נאמרה מיתה אלא ביחיד הלכך אפשר כ) משאי אפשר נגריהן ומוקמינן מיתה ביחיד ולא בצבור והיכי דמי אפשר משאי אפשר דלא נגריהן כגון אי הוו גמירי תלתא בחדא גמרא לרעייה ותרתי בחדא גמרא למיתה וכגון למילף הני מהני מה תלתא דרעייה לא נאמרו אלא ביחיד דבצבור לא משכחי אלא אף תרי דמיתה לא נאמרו אלא ביחיד התם איכא למיפרך וכי דנין אפשר משאי אפשר דלמא הנך שלשה דלא מתרמו בצבור אוקי לרעייה והנך תרי דמיתרמו הכא והכא אוקי למיתה כל היכא דמיתרמו וכי נמי אתו נקמן מהנך שלשה דליתנהו אלא ביחיד איכא לספוקי דלמא מיתה ביחיד נאמרה ובתרי מהנך שלשה והרעייה בשלשה האחרות שהרי כולן מצוות ביחיד וליחזי בהי סידרא גמירי אמאי העמידום על חמשה בשביל אחת ליחזי איזה אחת מאיזה סדר היתה אם מסדר (ה) המצלאות ביחיד ובצבור המתה מהכהן תרתי חטאות שכיפרו בעליה ושעברה שנתה איכא לספוקי דהא פסיעות לן דאותה של מיתה מאותן הראויות להמלא בצבור היתה אם מהשלשה היתה אחין בצבור אותן שכיפרו בעליה ושעברה שנתה אמאי העמידום הא פסיעות להו שהמתה לא היתה יכולה להמלא בצבור: כ' שכחום שכחו • מאיזה סדר היתה ואיזו היא לפיכך העמידו כולן למיתה וקשה להו (ו) השתא הדר לחירולא קמא ומסיים כח) רבי נתן למילתיה לתרולי מילתיה דר"ש ועד השתא מפסקה הש"ס דפרכה למילתיה אמאי דלמר העמידום על ה': מתני' ומקדישין אברין ושוברין אבל לא ממירין: רבי יהודה הוא דדרים בהמה בבהמה בפרק קמא (לעיל דף יי): על בעלת מום קבוע • שאם המיר בעולת מום בתמימה של הקדש חלה עליה קדושה חמורה כ"כ שאם יפדה לא תצא לחולין:

*) נ"מ אתא

בצבור מ"ם לא מוקמינן לה אלא ביחיד דנמרינן לה מרעייה אהיא ביחיד ולא בצבור כדפירש משום גמרא ולא הוי אפשר משאי אפשר כיון דבד' דרעייה על כרחך איכא חדא מתרי דשייכי בצבור ואפ"ה לא הוי (אלא) בצבור משום טעמא דחד גמרא (אך) אדיך דסתה נמי ניגמר [ולא] איכא (דבצבור) [בצבור]. פי' מתוס' אחרות] שתי שכחות שכחו: ה] ומקדישין אברים ושוברין אבל לא ממירין חומר ע' חומ' לעיל (דף ז ע"מ): ו] מבקרשים שתתמורה חלה: ז] ולא המשה וידעי דליתני אלא אי כולהו ביחיד או כולהו בצבור: ח] איזו היא הרועה: ט] ובצבור לימא דחטאת: י] לספוקי דלילו למיתה דלא הוו בצבור ולא דמי לתו הש"ד: יב לעולם בצבור אלא: יג] בחדא גמרא וכיון: יד] ה' והחמישית שניתנה להן: טו] מכדי בחדא דוכתא וזיא: יז] ס"א לעמר בחדא גזירה ובצבור לא משכחת לה ארבעה: יח] ביחיד והחמישית שניתנה להם למיתה משום דאיכא לספוקי דטתניא בין בצבור בין ביחיד מש"ה לא מוקמינן אלא ביחיד דנמרינן: יט] מינה נמרינן מה: כ] ובצבור ולא נאמרה אלא: כא] אפשר שמאפשר נמרינן: כב] ומסיים • גליון ק"ל דר' נתן הוא תנא והיה לו לתקדים דבריו לרשב"ל ונראה דרשב"ל מפרש דר' נתן פליג וקאמר דלא ניתנה להם כו' ולא לפרש אותא: כג] אפשר מאפשר תיבת משאי נמחק: כד] אפשר משאפשר הס"ד: כה] דמסיק • גליון ק"ק מאי משני מפריכא וכי דנין אפשר משאפשר: כו] מה מפורש כו' פירוש הד' שנגמרו כו' והשאר נמחק:

עין משפט נר מצוה

כה א מיי' פ"מ מהל' תמורה הלכה טו: כו ב מיי' פ"ג מהלכות מעה"ק הלכה ה ופי"ד הלכה ב:

[ממחות יט. וש"נ]

כז ג מיי' פ"מ מהלכות תמורה הלכה ה והלכה יב:

כח ד מיי' פע"ו מהל' מעה"ק הלכה ה: כט ה מיי' פ"מ מהל' תמורה הלכה עז:

ל ו מיי' שם הלכה יד ופ"ג הלכה ה: לא ז.מיי' שם פ"ג הלכה ה:

[לעיל יב:]

[לעיל ז' ע"ס]

שיטה מקובצת

ת) תיבות ר"ש כו' להו נמחק: ב) והעמידום מספק כולם לשיתה' פי' כיון דד' בגירי לשיתה לא מבעיא אם כפרו מעבירה מאותן ד' ונשנו בהדי תרי אחריני דלא אפשר להו למהוי אלא ביחיד א"כ כמו כן כפרו ועברו שנתן עמם לא יהוי אלא ביחיד דכולהו בחד גוונא ובחד מקום נגירי אלא אף כי נמי אותם שנשנו לשיתה אין בהם כי אחת מהני תרי דשייכי ביחיד בצבור בלעמר כיפרו ועברה ס"מ אי אפשר בו' שלא היה בהם אחת משני אלו או כפרו או עברה ואותה שנישנית בהדי הנ' דלא שייכי אלא ביחיד ס"כ אינה אלא ביחיד דכולה בחדא גמרא נגירי וא"כ אף אותה שנשנית לרעייה דלא הוי בכלל גמרא דחדא גמרא ס"מ נגירין בו' דמתה שנשנית בו' דמתה ולא הוי אפשר מאי אפשר דהך אירך נמי עם הנ' אפשר הוא אלא דלא נהגה בצבור משום דחדא גמרא: ג) ר' נתן אומר כו' ר' נתן נמי מעמא דרש מפרש דאמר ביחיד דברים אחרים וה"ק אחת ניתנה להם ליתתורר' לרעייה ושכחו איזה לשיתה והעמידו כל החמשה לשיתה וכיון דד' לרעייה בחד גמרא וע"כ תרי שייכיה ביחיד אבל לא בצבור הלכך חמישית שנתנה לשיתה אע"ג דאיכא לספוקי חדא מתרתי דשייכי בצבור מ"ם לא מוקמינן לה אלא ביחיד דנמרינן לה מרעייה אהיא ביחיד ולא בצבור כדפירש משום גמרא ולא הוי אפשר משאי אפשר כיון דבד' דרעייה על כרחך איכא חדא מתרי דשייכי בצבור ואפ"ה לא הוי (אלא) בצבור משום טעמא דחד גמרא (אך) אדיך דסתה נמי ניגמר [ולא] איכא (דבצבור) [בצבור]. פי' מתוס' אחרות] שתי שכחות שכחו: ה] ומקדישין אברים ושוברין אבל לא ממירין חומר ע' חומ' לעיל (דף ז ע"מ): ו] מבקרשים שתתמורה חלה: ז] ולא המשה וידעי דליתני אלא אי כולהו ביחיד או כולהו בצבור: ח] איזו היא הרועה: ט] ובצבור לימא דחטאת: י] לספוקי דלילו למיתה דלא הוו בצבור ולא דמי לתו הש"ד: יב לעולם בצבור אלא: יג] בחדא גמרא וכיון: יד] ה' והחמישית שניתנה להן: טו] מכדי בחדא דוכתא וזיא: טו] מדאגמרי' לארבעה בחדא גמרא ובצבור לא משכחת לה ארבעה: יח] ביחיד והחמישית שניתנה להם למיתה משום דאיכא לספוקי דטתניא בין בצבור בין ביחיד מש"ה לא מוקמינן אלא ביחיד דנמרינן: יט] מינה נמרינן מה: כ] ובצבור ולא נאמרה אלא: כא] אפשר שמאפשר נמרינן: כב] ומסיים • גליון ק"ל דר' נתן הוא תנא והיה לו לתקדים דבריו לרשב"ל ונראה דרשב"ל מפרש דר' נתן פליג וקאמר דלא ניתנה להם כו' ולא לפרש אותא: כג] אפשר מאפשר תיבת משאי נמחק: כד] אפשר משאפשר הס"ד: כה] דמסיק • גליון ק"ק מאי משני מפריכא וכי דנין אפשר משאפשר: כו] מה מפורש כו' פירוש הד' שנגמרו כו' והשאר נמחק:

מסורת הש"ס

ל"ק מ"ז

כש"ק מ"ז

הגהות הב"ח

(ת) רש"י ד"ס ארבעה ניתנו לסם כנומר ארבע וכו' ולא חמש ושכחו באיזה נאמר להן מתה והחמישית כל"לוקיכות לו ביחיד לו בצבור ממתן: (ב) ד"ה אחת וכו' איזו היא המתה: (ג) ד"ה שתי שכחות וכו' ובמקום אחר פירשה רבי הכי אמר רש"ל ל"ק זהו פי' כ"ב זהו פי' על הענין אבל כמעמ' בלשון אחרון: (ד) בא"ד וקשיא להו כו' לאותן כ"ב זהו פי' כמו דיבור בפני עצמו וכן כולם בסמוך: (ה) בא"ד אם מסדר המצלת ביחיד ובציבור הנהו תרתי כל"ל ומיכה המתה ממתן: (ו) שם ד"ס ב' שכחוה וכו' וקשה להו וכו' שכחוה:

ל"ל הנך תרי

הגהות הגר"א

(א) נמ' ואי ס"ד • גרס"י וקשיא להו אי ס"ד:

ל"ק ארבעה

רבינו גרשום

וכי דנין אפשר משאפשר' דהלכו שנים אפשר לקיימן בין ביחיד בין בצבור: אמר ריש לקיש • להכי דנין אפשר משאי אפשר דארבע חטאות מתות נתנו להן בתר מיני ולא ידעי איזהו והעמידום על חמש מספיקה ואי סלקא דעתא דבצבור הן הנך דב' כלל) [כלומר] ד' מהנך חמש אי אפשר לתיהוי בצבור דראמרן אלא [ודאי] ע"כ ילמד סתום ממפורש: ר' נתן אומר אחת ניתנה להן • דסתות ושכחו אי זו היא המתה והעמידו ה' מספיקה: וניחוי אותה אחת [בהדין] מיידא בצבור לתם בלומר אי בסדר אותן שלש דביחיד הן ואינן יודעין אי זו לימא שלש חטאות מתות והו לא ואם באותן שנים דאיתנהו בצבור לימא שתי חטאות מתות בלבד • אלא שתי שכחות שכחו • שכחו דלא ידעו אי זו היא • שכחו [ולא ידעו באיזה] (דלא מאי) זה סדר הלכך העמידום על חמש • וקשיא להו אי ס"ד דבצבור הוה • הא תנך אחרוניי סי איתיה בצבור אלא על כרחיך:- ילמד סתום ממפורש וכולן ביחיד אמורות • ואין יוצאין לחולין

ליגזז

ליגון וליעבד בקרשים שקדם דום מום קבוע לחקדישן ונעדו דחייבין בבורהובסתומות ויצאין לחולין ליגון וליעבד: עיטה שונג כמזיד ותמורה ולא בקדשים: גבי תמורה לקי • דוא כתיב יהיה קדש לרבות שונג כמזיד • ונבי קדשים לא לקי • אמר המקדיש בעל מום קבוע במזיד עובר בח' לאין בראמרן בפרק קמא כסבור • לחקדיש אדום והקדיש שחור לא קדיש כדתנן הקדש מעות בש"א הקדש ובה"א אינו הקדש: כגון דאמר תצא ע לחולין ותכנס זו תמורה בקדושתה • גבי תמורה לקי כדאמרן בפ"ק לא יהלפינו בשל אחרים שאינו שלו דהויגו תצא שלי (זו) לחולין ותוא של פלוני (אותה שלו תוא) תמורתה קדשה ולקי דהוי תמורה: גבי קדשים • לא לקי דלא כתיב בהו יהיה: [תניא א"רמאיר כ' כ"ד פרשינן בפ"ק' אי אתה מוצא אלא בולדי קדשים דקרשי אנב אימתי] • וכר' יהודה דאמר בשאר וולדות תמורה הולד עושה תמורה • אבל הני אין מקריבין לעשות [תמורה] דלא אלים קדושתיהו • קסבר דינן בבהמה מטמאה • הרי בעל מום דלא קריב • (והא קדיש קדושת הגוף) ותקני דתמורה חלה עליו (תמורה (הויגו) [הרי] קדושת הגוף • בעל מום איכא במינו דקרב הילכך קדיש קדושת הגוף • אף כל פסול הגוף • כגון הללו כלאים דמרתה לא קדשי קדושת הגוף לאפוקי בעל מום דשמוד חסרון אבר(תוא) וקדיש קדושת הגוף • והא שרוע וקלום [כתוב בפרשת בעלי מומין והללו] לית בהו חסרון דשרוע שנשתרבבה ויריכו • קלום שפרסותיו קלוטות בשל חסור דלאו פסול חסרון [אלא] פסולי הגוף ינגוד כמרפה (והא) (וקא) קדשי קדושת הגוף כתמורה • לאפוקי בעל מום דאיכא דקרב במינו [דליכא במינה דקרבה]. וכי תקשי לך מרפה נמי איכא במינה דקרבה דמיא לבעל מום דא"כא במינו דקרב ותקדוש קדושת הגוף [בבעל מום]: לא דמיא מרפה לבעל מום דהאי עניינא דבעינן למימר אלא דמיא לבהמה מטאה דמה בהמה מטמאה אסורה באכילה אף מרפה אסורה באכילה [ולא] (דילכך לא) קדשה קדושת הגוף לאפוקי בעל מום דמטהר באכילה(דילכתא) [דילכך קדיש] קדושת הגוף • צריכה מום קבוע לפרות עליה • אם דוצה לפרותה: [שים פורין את הקדשים לאכילה לכלבים שהרי היא אינה ראויה לאכילת אדם דמרפה היא ואינה ראויה אלא לכלבים אלא]

עין משפט
נר מצוה

לא א מיי' פ"ג מהל' תמורה הלכה ט:
לב ב מיי' שם פ"ח הלכה ב:
לד ג מיי' פ"ח מהלכות מעילה הל' ג:
לה ד מיי' פ"ח מהל' תמורה הלכה יז:
לו ה מיי' שם הלכה ב ופ"ט:
[נעיין יפ' מיתת ר' אליעזר וכו'.]
לז ו מיי' פ"ג מהל' איסורי מזבח הל' י ופ"ח מהלכות תמורה הל' ט הלכה יז:
לח ח מיי' פ"ג מהל' איסורי מזבח הל' ה:

ל"ל ונשמא מחיינא כסבור מומר לקדשים בעלי מומין לגבי מזבח גבי תמורה קדיש גבי קדשים לא קדוש ל"ל ולי' תמני כסבור לומר תמורה עולה ואמר תמורת עלמים ל"ת כסבור לומר שור כו' ל"ק וכן סוא בספר קרבן אהרן פרשה בתקופתי ופ"ש

גבי תמורה לקי גבי קדשים לא לקי • ופיתן ספריס דגרסי גבי תמורה קדיש כו' ולפי גי' לאמוקה מטוס דשונג דתמורה לקי דגזירת הכתוב היא מטוס דכמיב יהיה לרבות שונג כמזיד וכיגון בדוך וכיגון שמטן שאכן מיפגנו בה הרבה אם יש מלקות בשונג בתמורה ומצאו בה ספריס חלוקים הכא ובריש מכילתין פירשתיו ומיהו בכמוך גבי כסבור קדשים שנולד לאסר מוס נאכלין בלא פדיון לא לקי מיהו ברע לו רע תורה אור

מסורת הש"ס

ליגון ולעבד בקרשים • אלא כדין קדשים שקדם הקדשן אם מומן שכשפדין אותן אין בהן היתר ניתוח ועבודה אלא היתר אכילה כדאמרי' בכ' שני דבכורות (דף יד:) משא"כ בקדשים שאם קדם מומן להקדשן יצאין לחולין ע"י פדיון ליגון וליעבד כדאמרי' התם בבכורות אבל בתמורה גבי קרא (ויקרא כז) מוב ברע לו רע תורה אור

בטוב לא הסריס בין תם לבעל מום: גבי תמורה לקי • הוא שונג כמזיד: גבי קדשים לא לקי • אמר המקדיש בעל מום קבוע במזיד ובהתראה: כסבור לומר שור שמור • שיבא מביני תמלה יהא תמורה תחת זה ויבא מפיו שור לבן גבי תמורה קדיש ולקי דגלי ביה (ג) קרא: גבי קדשים • אם בעל מום הוא לאמתו לא לקי דהא לא קדיש הקדש טעות היו הקדש: מלאוו ומיכנסו • ואותה של הקדש תמימה היא ולא נפקא לחולין אלא מופסת זו בקדושתה והויא תמורה והוא (ג) סבור שאלא לחולין בבעל מום (ג) ולא לתמיר נתכוין ואפ"ה לקי וגבי קדשים ממי דומיא דהאי שהיה יודע שהקדשים אסורין לזרים לאכל (ג) סבור הוא דהיכא דנפל בהן מום נאכלין בלא פדיון והייגו דומיא דהאי שהיה יודע שהתמורה אסורה לאכל בכי האי גוונא (ג) סבור דמותר: וכיכנסו וקדישו ומסיר שלא מדעתו • שבעל מחשבות הוא ולא היה יודע מה היה אומר*) בתמורה קדשי ולקי דגלי קרא שונג כמזיד: בקדשים לא קדיש לחולין: אינה בעל מום למזבח לא לקי דהא לא קדיש הקדש טעות הוא: לא קדושין בתמורה • אע"פ שהתמורה חלה קדושת הגוף על בעל מום קבוע אינה חלה על אלו וכ"ש שאין קדושת הגוף חלה עליהן בהקדש הפה אלא קדושת דמיסס בעצים ואבניהן ואין לריכין מום לפדות: ולא מקדישין אחריס בתמורה • אם (ג) קדש הן: ו' מא) מאיר אמר מקדישין אחרים שאין מקדיש: במקדיש בסמ • דחיילא עלה קדושה: ואמ"כ נמרפס (מב) (אע"פ קדושה היא) בזו הוקרך לומר שאף על פי שקדושה היא אינו עושה תמורה אבל כלאים ומומטוס ומנדרוגינוס מתמלת בריינן מתקלקלו ואין (מג) בהן אותה קדושה: אלא בולדי קדשים • שקדשה אמן מום שנתעברה הבהמה ממילא הן קדושים דעובר ירך אמו הוא ובהא הוקרך לומר דאינן עושין תמורה: ואליבא דר' יהודה • דאמר בבאר ולד קדשים עושה תמורה אינטריך לאמטוענין בהני דלא קדשים עבדי תמורה ולא נחתא להקדשן אלא בולדי קדשים דאינון בכמינו קרב ס"מ דמיא לבעל מום דאינון בכמינו קרב ס"מ דמיא דמתרמה בבאלילה(הילכתא) [הילכך קדיש] קדושת הגוף • צריכה מום קבוע לפרות עליה • אם דוצה לפרותה: [שים פורין את הקדשים לאכילה לכלבים שהרי היא אינה ראויה לאכילת אדם דמרפה היא ואינה ראויה אלא לכלבים אלא]

עצמו אבל שרוע וקלום אין מכיריו הדבר כל כך וכן ל"ל ביתום דהוי מפורסם כיוצא דוקן ס"ם אלו מומין מפיק מומטוס ומעייל יתום: כ) נמי קרבה תיבת קא נמחק: כא) הני פסולי הגוף ניתנו כו' בבהמה מטאה מה: כב) ה"ג מאי אמרת כו' כלומר אי לא דמיא מרפה למטאה בהא מילתא דאין בכמינו קרב ס"מ דמיא ליה במילתא אחריתי דאסורה באכילה לאפוקי בעל מום דלא דמיא כלל לבהמה מטאה"יומ"ג אבר שמואל המקריב את המרפה צריכה מום קבוע דסבר דמינו דנתחא מרפה דמים נתחא עליה קדושת הגוף ול"ג ליה: כג) מרפה נמי איכא: כד) ולפרות עליה אות ל' נמחק: כה) אלא אימא עושה קדושת הגוף ונתחא לה קדושת הגוף וקדשיה כלומר דאסור אף לאחר פדיונה בגיות ועבודה דחשיב ליה קדם המקדישן לסומן ונתחא איסורא ואפילו הטמטו אין פודין וכיון דאין פודין אותן להאכילן לכלבים אולא לסיתה: כו) תיבת לסיתה ל"ש ותמיבת כסבור עד תיבת לסמות נרשם על כל תיבה קו לתורות כי לפ"ד ראוי לסחקו: כז) לסות ס"א ופליגי דר' אושעיא דאמר אינו אלא כו': כח) בלבד בכאן צריך להיות ת"ש ר"א כו' הנדפס לקמן בסמוך עד

שמואל

הגהות הב"ח

(א) גמ' רבי יוחנן אמר כאומר כ"ב ל"ל כסנור: (ב) שם בסמקדים ר"ל ל"ב: (ג) שם בלבד: גרסינו ר"ש בלבד: (ד) שם בלבד: (ה) שם בלבד: (ו) ר"ש ל"ל הקדים: [ח] ד"ה בסמקדים: ונפסרים: ל"ל ונכנים:

בטוס' ד"ס נגיה פ"ש ופף נגיה בספרים כו' מיט לגלגן דלקי אבל שני לגלגון ד"ל: [ג] שם ואמר תמורה שנמים ל"ל בסכור לומר אמר כו' מיט לגלגון ימר אמר: [ד] שם בלבד: גרסינו ר"ש ל"ל ל"ל: [ו] שם בלבד: [ז] ר"ש ל"ל הקדים: [ח] ד"ה בסמקדים: ונפסרים: ל"ל ונכנים:

מי' מלמד: [ה] שם אלא כו' • ל"ל לסיתה וכ' ותוספתא ומתיבת בסכור עד תיבת לס"ד: [ו] שם בלבד: גרסינו ר"ש ל"ל כו' עד דלמא מן כו' עד דלמא מן כו' ל"ל נרש"ו.

כאי תנא בכר עד הנוף דלמא סך עד בכור ל"ג ר"ש: [ז] רש"ל ד"ה בקדשים • תיבת ל"ל הקדים: [ח] ד"ה בסמקדים • ונפסרים • ל"ל ונכנים:

שיטה מקובצת

ח) רבי יוסי בר' יהודה אומר עשה שונג כו' • גלוין ל"מ אף לענין מלקות איריי מראמרינן בסמוך גבי תמורה לקי וי"מ דאא לקי דלא מצינו מלקות בשונג ולקי דקאמר ר"ל שתתמורה נתפסת בקדושה ודוי כמו דאמרי' [בערוכין דף כ ע"א] לוקה בערך שלכן: כ) ג) עי' בהשמטות בסוף המסכת: ד) רבי יוחנן אמר כסבור תיבת ר"ל ואות ו' ל' נמחק: ה) שלמים תמורת שלמים ואמר תמורת עולה דקדוש שלמים לשון תמיבת לשונא עד תיבת כסבור מוקף חצי לבנה: ו) דא קדיש כסבור: ז) לבן • לבן ואמר שחור גבי: ח) לקי ריש לקיש תיבות רבי יוחנן נמחק: ט) עי' בהשמטות בסוף המסכת: י) באומר קדשים שנולד יא) פדיון גבי תמורת לקי וגבי קדשים לא לקי: יב) עי' בהשמטות בסוף המסכת: יג) אמר רבי וכי מאחר תיבת מאיר ואות ו' נמחק: יד) ואמ"כ נמרפא הוי מצי לאשכוחי במריפה מעיקרא וכגון בולדות קדשים וכן יוצא דופן אלא דדוחק לאוקמא בולדות קדשים וכל כמה דמצי לאשכוחי בולדין לא מוקי לה בקדשים • תוס' [ד] ויצא דרך דופן: טז) עי' בהשמטות בסוף המסכת: יז) אמר רבא מ"ם תיבת פפא נמחק: יח) הגך דלא קרבי לא נחתא להו קדושת הגוף א"ל רב אדא בר אהבה לרבא תיבת פפא נמחק: יט) בעל מום קרב במינו ויוצא דופן שנולד בלוי לכל שנשתנה משאר עולדים וחשיב בריה בפני עצמו אבל שרוע וקלום אין מכיריו הדבר כל כך וכן ל"ל ביתום דהוי מפורסם כיוצא דופן ס"ם אלו מומין מפיק מומטוס ומעייל יתום: כ) נמי קרבה תיבת קא נמחק: כא) הני פסולי הגוף ניתנו כו' בבהמה מטאה מה: כב) ה"ג מאי אמרת כו' כלומר אי לא דמיא מרפה למטאה בהא מילתא דאין בכמינו קרב ס"מ דמיא ליה במילתא אחריתי דאסורה באכילה לאפוקי בעל מום דלא דמיא כלל לבהמה מטאה"יומ"ג אבר שמואל המקריב את המרפה צריכה מום קבוע דסבר דמינו דנתחא מרפה דמים נתחא עליה קדושת הגוף ול"ג ליה: כג) מרפה נמי איכא: כד) ולפרות עליה אות ל' נמחק: כה) אלא אימא עושה קדושת הגוף ונתחא לה קדושת הגוף וקדשיה כלומר דאסור אף לאחר פדיונה בגיות ועבודה דחשיב ליה קדם המקדישן לסומן ונתחא איסורא ואפילו הטמטו אין פודין וכיון דאין פודין אותן להאכילן לכלבים אולא לסיתה: כו) תיבת לסיתה ל"ש ותמיבת כסבור עד תיבת לסמות נרשם על כל תיבה קו לתורות כי לפ"ד ראוי לסחקו: כז) לסות ס"א ופליגי דר' אושעיא דאמר אינו אלא כו': כח) בלבד בכאן צריך להיות ת"ש ר"א כו' הנדפס לקמן בסמוך עד

הגהות הגר"א

[א] גמ' ר"ל לומר דנסמוך ל"ל ל"ל: [ב] שם בלבד: [ג] שם בלבד: [ד] שם בלבד: [ה] שם בלבד: [ו] שם בלבד: [ז] שם בלבד: [ח] שם בלבד: [ט] שם בלבד: [י] שם בלבד: [יא] שם בלבד: [יב] שם בלבד: [יג] שם בלבד: [יד] שם בלבד: [טו] שם בלבד: [טז] שם בלבד: [יז] שם בלבד: [יח] שם בלבד: [יט] שם בלבד: [כ] שם בלבד: [כא] שם בלבד: [כב] שם בלבד: [כג] שם בלבד: [כד] שם בלבד: [כה] שם בלבד: [כו] שם בלבד: [כז] שם בלבד: [כח] שם בלבד: